

Regulacje prawne dotyczące pracy polskiego marynarza u amerykańskiego armatora

Judyta Dworas-Kulik

Sytuacja socjalna polskich marynarzy w zakresie ubezpieczeń społecznych znacząco różni się od sytuacji osób należących do innych grup zawodowych. Wynika to ze specyficznego systemu wykonywania pracy obejmującego okresy pracy na morzu oraz pobyt w domu. Marynarską umowę o pracę można zawrzeć zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu¹ na czas określony, nieokreślony, bądź na czas podróży morskiej. Najbardziej charakterystyczne dla tej grupy społecznej jest zatrudnienie w trybie kontraktowym² oraz związane z nim przerwy w świadczeniu pracy pojawiające się po upływie rejsu, na okres którego zawarto umowę z między marynarzem a przedsiębiorcą- armatorem³. Ubezpieczenie marynarskie z tytułu wykonywanej pracy obejmuje jedynie okresy pracy na statku morskim, zatem w czasie pobytu na lądzie marynarzowi nie przysługuje ubezpieczenie armatorskie. Marynarz chcący zabezpieczyć się na wypadek utraty zdolności do wykonywania pracy musi zadbać o ubezpieczenie społeczne podczas pobytu na lądzie. Ponadto zagwarantowanie sobie w przyszłości wypłacania świadczeń emerytalnych lub rentowych pozwoli takiemu marynarzowi na posiadanie środków na ewentualne leczenie czy utrzymanie w momencie całkowitego zaprzestania wykonywania pracy najemnej na statkach morskich. Zatrudnienie u zagranicznych armatorów wpływa również na specyficzną sytuację podatkową polskich marynarzy. Jednak ta wymaga indywidualnych rozważań.

Niniejszy artykuł opisuje regulacje prawne wiążące Rzeczpospolitą Polską ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, które w sposób bezpośredni odnoszą się do polskiego marynarza świadczącego pracę na rzecz amerykańskiego armatora. Autorka podjęła się próby analizy zabezpieczenia społecznego oraz sytuacji podatkowej polskich marynarzy, wynikających z umów

¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1569.

² Umowa o pracę na statku zawarta pomiędzy marynarzem a armatorem. Stanowi ona podstawę zatrudnienia zgodnie z wymaganiami w zakresie warunków pracy i życia na statku przewidzianymi w Konwencji o pracy na morzu, przyjętej przez Konferencję Ogólną Międzynarodowej Organizacji Pracy w Genewie dnia 23 lutego 2006 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 845).

³ W świetle art. 7 Kodeksu morskiego (Dz. U. 201 Nr 138 poz. 1545) armatorem jest ten, kto uprawia żeglugę statkiem morskim własnym lub cudzym we własnym imieniu.

zawartych między dwoma wskazanymi wyżej państwami. Ratyfikowane umowy międzynarodowe są źródłem powszechnie obowiązującego prawa⁴. Dodatkowo za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie mają pierwszeństwo przed ustawami nie dającymi pogodzić się z takimi umowami⁵.

I. Zabezpieczenie społeczne w świetle umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczypospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki

Polscy marynarze wykonujący pracę najemną na amerykańskich statkach morskich z uwagi na zatrudnienie u zagranicznych pracodawców nie mają obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu w Rzeczypospolitej Polskiej. Jednak nie stoi to na przeszkodzie, w oparciu o art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych⁶, do złożenia wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w Polsce. Inaczej wygląda sytuacja w przypadku marynarzy wykonujących swoją pracę jako osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek. Są oni zobligowani do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i podlegają przepisom państwa, na którego terytorium mają miejsce zamieszkania. Potwierdza tę relację przepis art. 6 ust 4 umowy o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki podpisanej dnia 2 kwietnia 2008 r.⁷ Wskazana umowa o zabezpieczeniu społecznym, której stronami są Polska oraz Stany Zjednoczone, ma na celu zharmonizowanie systemu zabezpieczenia społecznego⁸ w myśl zasady jednolitości stosowanego prawa. Ponadto ma za zadanie zagwarantować obywatelom umawiających się stron ochronę ich praw oraz realizację świadczeń z tych praw wynikającą.

Zakres przedmiotowy, zgodnie z art. 2 niniejszej umowy, po stronie polskiej dotyczy emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych. Odnosi się również do jednorazowych odszkodowań i rent z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz do zasiłków pogrzebowych. Natomiast po stronie amerykańskiej dotyczy przepisów regulujących federalny system ubezpieczeń emerytalnych, rodzinnych, a także z tytułu niezdolności do pracy. Zakres podmiotowy umowy obejmuje osoby, które podlegały lub w dalszym ciągu podlegają przepisom prawa chociażby jednej ze Stron oraz osoby wywodzące swoje prawa pochodne od wyżej wymienionych osób.

⁴ Art. 87 ust 1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁵ Art. 91 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

⁶ Dz. U. 1998 nr 137 poz. 887 z późn. zm.

⁷ Dz. U. 2009 Nr 46 poz. 374.

⁸ Zabezpieczenie społeczne – system świadczeń pieniężnych i rzeczowych gwarantujących zabezpieczenie zaspokojenia podstawowych potrzeb wszystkich członków określonego społeczeństwa. Więcej na ten temat: *Zabezpieczenie społeczne* [w:] *Encyklopedia PWN*, <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/zabezpieczenie-spoeczne;3999641.html>, 09.12. 2015

Przepis art. 8 i 9 omawianego porozumienia reguluje sposób ustalania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych oraz sposób obliczania wysokości tych świadczeń dla osób, które podlegały ubezpieczeniom społecznym w obu Państwach. Przy ustalaniu takiego prawa oraz przy wypłacie świadczeń z niego wynikających umawiające się kraje obowiązane są traktować obywateli drugiego państwa tak, jak własnych⁹. Przy analizie sytuacji socjalnej polskiego marynarza warto zwrócić uwagę na art. 7 ust. 2 jednoznacznie wskazujący, iż „zdarzenia mające wpływ na prawo, zmniejszenie, zawieszenie lub wysokość świadczeń, które miały miejsce na terytorium jednej Strony, są uwzględniane tak, jakby miały miejsce na terytorium drugiej Strony”. Warunkiem nabycia prawa do emerytury lub renty jest zgromadzenie odpowiedniej liczby okresów ubezpieczenia przewidzianych prawem krajowym układającego się państwa. Na gruncie niniejszej umowy, w oparciu o art. 7 ust. 1, znajduje zastosowanie zasada sumowania okresów ubezpieczenia zgromadzonych w obu państwach, o ile nie nakładają się one wzajemnie na siebie. Jest to istotne z uwagi na błędną praktykę stosowaną przez Zakłady Ubezpieczeń Społecznych, które nie zaliczają okresów pracy polskiego marynarza u zagranicznego armatora¹⁰. Ponadto należy zaznaczyć, że dotychczasowe ustalenia w zakresie uprawnienia do odbioru, jak również wysokości świadczeń dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej umowy pozostają bez zmian¹¹.

Polskę ze Stanami Zjednoczonymi, oprócz porozumienia w sprawie zabezpieczenia społecznego obywateli obu państw, łączy również umowa eliminująca podwójne opodatkowanie oraz zapobiegająca uchylaniu się od obowiązku podatkowego. Rozważania nad tą kwestią zostały zawarte w kolejnym rozdziale niniejszego artykułu.

II. Sytuacja podatkowa polskiego marynarza zatrudnionego u armatora z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki

Zasadą polskiego systemu podatkowego jest nieograniczony obowiązek podatkowy. Osoby fizyczne mające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mają obowiązek rozliczyć się z całości swoich dochodów bez względu na miejsce położenia źródeł tych przychodów¹².

⁹ Zasada równego traktowania wynika z art. 4 umowy o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki podpisana dnia 2 kwietnia 2008, Dz. U. 2009 Nr 46 poz. 374.

¹⁰ Por. wyrok SO w Gdańsku z dnia 19 listopada 2013 r. (sygn. akt VIII U 1393/13), wyrok SN z dnia 14 maja 2014 r. (sygn. akt II UK 460/13), wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 kwietnia 2013 r. (sygn. akt III AUa 1793/12) oraz wyrok SO w Szczecinie z dnia 28 października 2013 r. (sygn. akt VI U 1187/13)- orzeczenia dostępne w internetowych bazach wyroków sądowych.

¹¹ Art. 23 ust 1 i 2 umowy o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki podpisana dnia 2 kwietnia 2008, Dz. U. 2009 Nr 46 poz. 374.

¹² Art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz. U. 1991 Nr 80 poz. 350 z późn. zm.

Decyzja o uznaniu osoby za mającą miejsce zamieszkania na terytorium RP warunkuje posiadanie przez nią w Polsce centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodków interesów życiowych)¹³ oraz przebywanie na terytorium RP nie mniej niż 183 dni w danym roku podatkowym¹⁴. Jednakże w przypadku dochodów uzyskiwanych z pracy wykonywanej w innym państwie zastosowanie będą miały przepisy uwzględniające umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, których Polska jest stroną¹⁵. Takiemu ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu podlegają polscy marynarze pracujący na statkach morskich u zagranicznych przedsiębiorców-armatorów, w tym przedsiębiorców amerykańskich. W chwili obecnej określenie ich sytuacji podatkowej reguluje umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o uniknięciu podwójnego opodatkowania i zapobieżeniu uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisana w Waszyngtonie dnia 8 października 1974 r.¹⁶, a dokładniej art. 16 ust 3 niniejszej konwencji. Przepis ten wskazuje, iż „wynagrodzenia otrzymywane z tytułu wykonywanej pracy lub usług osobistych jako pracownik na statku lub w samolocie eksploatowanym w transporcie międzynarodowym przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w jednym z umawiających się państw będą zwolnione z opodatkowania przez drugie umawiające się Państwo, jeśli taka osoba fizyczna jest członkiem regularnej załogi statku lub samolotu”. Reguła wynikająca z niniejszej konwencji podatkowej nie jest obciążona dodatkowymi warunkami, tak jak ma to miejsce w przypadku pozostałych obywateli wykonujących pracę najemną na terytorium USA.

Dopełnienie w analizie sytuacji podatkowej polskiego marynarza stanowią przepisy Modelowej Konwencji oraz Komentarza do niej¹⁷ będące wzorem dla zawieranych przez Polskę konwencji podatkowych eliminujących podwójne opodatkowanie¹⁸. Treść Modelowej Konwencji, jak też brzmienie Komentarza do niej wypracowały drogą konsensusu wszystkie państwa członkowskie OECD. Tym samym zobowiązały się respektować postanowienia w nich zawarte. Zatem pomimo, iż wskazana wyżej Konwencja i Komentarz do niej nie są źródłem powszechnie obowiązującego prawa w Polsce, to jednak zwracają uwagę, jak należy interpretować zapisy zawarte w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania. Zważając na powyższe, zgodnie z art. 15 ust. 3 Modelowej Konwencji wynagrodzenie otrzymane za pracę najemną wykonywaną na pokładzie statku morskiego, bądź statku

¹³ Wyrok WSA w Opolu z dnia 10 czerwca 2009 r., I SA/Op 164/09, LEX nr 510684.

¹⁴ art. 3 ust 1a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz.U. 1991 Nr 80 poz. 350 z późn. zm.

¹⁵ Art. 4a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz.U. 1991 Nr 80 poz. 350 z późn. zm.

¹⁶ Dz.U. z 1976, Nr 31, Poz 178.

¹⁷ *Modelowa konwencja w sprawie podatku od dochodu i majątku. Wersja skrócona Lipiec 2010*, Przełożył K. Bany, Warszawa 2011.

¹⁸ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. (sygn. akt III SA/WA 3274/07); por wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 marca 2015 r. (sygn. akt III SA/Wa 2163/14).

powietrznego eksploatowanego w transporcie międzynarodowym lub na pokładzie barki w żegludze śródlądowej, może być niezależnie od bandery, pod jaką pływa statek, opodatkowane w tym umawiającym się państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa¹⁹.

Reasumując istotą zwolnienia z opodatkowania w Polsce jest udokumentowanie statusu członka regularnej załogi statku oraz wykazanie, iż faktyczna siedziba zarządu przedsiębiorstwa znajduje się w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Przez faktyczną siedzibę należy rozumieć miejsce posiedzeń zarządu przedsiębiorstwa i równocześnie podejmowania kluczowych dla rozwoju firmy decyzji²⁰. Warto zauważyć, iż zgodnie z interpretacją Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie, „(...) fakt uzyskiwania innych dochodów podlegających opodatkowaniu w Polsce nie wpłynie na opodatkowanie dochodów uzyskanych na statkach amerykańskich, gdyż dochody takie zgodnie z umową polsko – amerykańską nie są w Polsce opodatkowane”²¹.

III. Zmiany przewidziane w nowej polsko-amerykańskiej Konwencji o unikaniu podwójnego opodatkowania

Sytuacja podatkowa polskich marynarzy diametralnie zmieni się wraz z wejściem w życie podpisanej 13 lutego 2013 r. nowej Konwencji między Rzeczpospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu²². Tekst konwencji został ogłoszony w Polsce dnia 30 sierpnia 2013r. Jednak proces ratyfikacyjny w dalszym ciągu trwa po stronie USA i dopóki nie zostanie zakończony, strony niniejszego porozumienia obowiązuje umowa o eliminacji podwójnego opodatkowania, o której była mowa w poprzednim rozdziale.

Przepis art. 15 ust. 3 Konwencji z 2013 r. wskazuje, iż dochód członka załogi statku morskiego otrzymującego pensję, płace lub inne podobne wynagrodzenia uzyskiwane w związku z wykonywaniem pracy najemnej na pokładzie statku morskiego, eksploatowanego w transporcie

¹⁹ Por. interpretacja indywidualna ITPB2/415-545/12/IB z dnia 17 sierpnia 2012 r. wydana przez Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy por. interpretacja indywidualna ITPB2/415-248/09/IB z dnia 20 maja 2009 r. wydana przez Dyrektora Izby Skarbowej w Bydgoszczy.

²⁰ Por. wyrok NSA z dnia 26 sierpnia (sygn. akt I FSK 112/15).

²¹ Zob. interpretacja indywidualna IPPB4/415-858/12-4/SP z dnia 10 stycznia 2013 r. wydana przez Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie. Zgodnie z art. 27 ust. 9 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w sytuacji uzyskania przez marynarza jakichkolwiek dochodów podlegających opodatkowaniu w Polsce, zobowiązany jest on złożyć zeznanie podatkowe uwzględniające zarówno dochody krajowe jak i zagraniczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.). W zeznaniu podatkowym od podatku dochodowego obliczonego według skali podatkowej taki marynarz ma prawo odliczyć podatek zapłacony za granicą. Wskazane odliczenie możliwe jest tylko do wysokości podatku przypadającego proporcjonalnie na dochód uzyskany w obcym państwie (Por. wyrok WSA w Gdańsku z dnia 18 marca 2015 r. (sygn. akt I SA/Gd 1684/14). Por. interpretacja indywidualna ITPB2/415-17/09/IB z dnia 25 marzec 2009 r. wydana przez Dyrektora Izby Skarbowej W Bydgoszczy).

²² Dz. U. 2013, poz. 995.

międzynarodowym, podlega opodatkowaniu tylko w tym Umawiającym się Państwie, w którym ma miejsce zamieszkania. Zgodnie z art. 4 ust.1 przez osobę mającą miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie należy rozumieć każdą osobę podlegającą według ustawodawstwa tego Państwa opodatkowaniu ze względu na jej miejsce stałego pobytu, miejsce zamieszkania lub obywatelstwo. Z uwagi na powyższe, w oparciu o art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych²³ dochód z pracy najemnej uzyskiwany przez marynarza mającego miejsce zamieszkania na terytorium RP będzie podlegał opodatkowaniu w Polsce na zasadach ogólnych. Z nieograniczonego obowiązku podatkowego, w oparciu o art. 44 ust. 1a wynika konieczność wpłacania w ciągu roku podatkowego comiesięcznych zaliczek na podatek dochodowy w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym marynarz uzyskał dochód, zaś za grudzień w terminie złożenia zeznania podatkowego. Wysokość zaliczki każdorazowo pomniejsza się o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne²⁴. Warto zauważyć, iż w stosunku do takich marynarzy nie ma możliwości korzystania z ulgi abolicyjnej, którą przewiduje ustawa z dnia 25 lipca 2008 r. o szczególnych rozwiązaniach dla podatników uzyskujących niektóre przychody poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej²⁵.

Na marginesie rozważań o sytuacji podatkowej polskiego marynarza należy wskazać na podpisaną 7 października 2014 r. umowę między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FACTA²⁶. W świetle tego porozumienia obie strony postanowiły wzajemnie przekazywać sobie informacje o środkach zgromadzonych na rachunkach oraz o dochodach osób podlegających obowiązkowi podatkowemu w jednym z układających się Państw, co ma na celu zapobiegnięcie uchylaniu się od konieczności opłacania podatków.

IV. Wnioski końcowe

W chwili obecnej polskich marynarzy obowiązują korzystne dla nich umowy zawarte między Polską a Stanami Zjednoczonymi w sprawie zabezpieczenia społecznego oraz eliminacji podwójnego opodatkowania. W przypadku marynarzy, za których amerykański przedsiębiorca odprowadza składki emerytalne na terenie Stanów Zjednoczonych, w myśl zawartych porozumień mają być uznawane przez instytucje ZUS za okresy składkowe. Wynika z tego jasno, iż polski marynarz nie musi w tym samym

²³ Dz. U. 1991 Nr 80, poz. 350, z późn. zm.

²⁴ Art. 27 b ustawy o PIT, Dz. U. 1991 Nr 80 poz. 350, z późn. zm. Ponadto w oparciu o art. 27 f o można dokonać odliczenia na każde małoletnie dziecko.

²⁵ Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 894, z późn. zm.

²⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1647.

czasie opłacać składek emerytalno-rentowych w Polsce, gdyż nakładające się na siebie okresy składkowe nie sumują się. Jednak warto posiadać ubezpieczenie zdrowotne w czasie pobytu na lądzie, ponieważ ubezpieczenie armatorskie obejmuje wyłącznie okres pracy na statku morskim.

Sprzyjająca polskim marynarzom jest również obowiązująca w dalszym ciągu Konwencja o unikaniu podwójnego opodatkowania z 1974, której Polska jest stroną. Należy pamiętać, iż zwolnienie z opodatkowania dochodów uzyskanych z pracy najemnej na statku morskim przysługuje marynarzowi legitymującemu się statusem członka regularnej załogi statku. Warunkiem koniecznym jest też wykazanie położenia faktycznej siedziby przedsiębiorstwa na terytorium Stanów Zjednoczonych. W oparciu o przepisy tego porozumienia marynarz uzyskujący wyłącznie dochody z zagranicy nie ma obowiązku składania zeznania podatkowego Polsce. Jednakże złożenie deklaracji podatkowej wymagane jest w przypadku uzyskania także innych dochodów, które podlegają opodatkowaniu w Polsce. Zeznanie podatkowe winno obejmować cały dochód uzyskany przez takiego marynarza w danym roku podatkowym. Niekorzystne rozwiązanie podatkowe dla polskich marynarzy przewiduje nowa Konwencja o eliminacji podwójnego opodatkowania podpisana w 2013 r. Wraz z wejściem w życie jej przepisów polski marynarz będzie opodatkowany w Polsce na zasadach ogólnych. Decyzję o nieograniczonym obowiązku podatkowym będą podyktowane miejscem zamieszkania polskich marynarzy. W przypadku niemożności ustalenia miejsca zamieszkania organy podatkowe będą dążyć do ustalenia ośrodka interesów życiowych takiego marynarza, na końcu zaś do wskazania jego obywatelstwa. W podsumowaniu charakterystyki sytuacji podatkowej polskiego marynarza trzeba wskazać na konieczność wynikającą z nieograniczonego obowiązku podatkowego, którą jest deklarowanie kwot wynagrodzenia uzyskanych z pracy najemnej oraz odprowadzanie comiesięcznych zaliczek na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

O autorze

Judyta Dworas-Kulik jest doktorantką w Katedrze Historii Prawa Sądowego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II w Lublinie. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół prawa morskiego oraz 20-lecia międzywojennego.

Streszczenie

Niniejszy artykuł dotyczy regulacji prawnych z zakresu prawa podatkowego oraz ubezpieczeń społecznych, które odnoszą się do polskiego marynarza pracującego na amerykańskich statkach morskich. Autorka, w oparciu o ratyfikowane umowy międzynarodowe między Rzeczypospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki podjęła próbę odpowiedzi, jak kształtuje się sytuacja prawna takiego marynarza. Wiedza marynarzy w tym zakresie najczęściej opiera się na opowieściach, z reguły mających niewiele wspólnego z ich faktycznym statusem prawnym.

Summary

This article concerns the regulations on tax law and social security, which refer to a Polish sailor working on American ships at sea. The author, based on the ratified agreements between the Polish Republic and the United States of America has attempted to answer, how to shape the legal situation of such a sailor. Knowledge of seafarers in this respect, most often based on stories, usually having little to do with their actual legal status .